

Baixar de l'hort

Josep Ramoneda

Vivim en la realitat o en una bombolla? Aquests dies han estat notícia dos temes de pegada popular: els robatoris –violents o silenciosos– a cases amb persones a dins i el dopatge en el ciclisme i, per extensió, en l'esport en general. Naturalment, el tema dels robatoris és més sensible –genera més alarma social com agrada dir actualment– perquè moltes persones se senten potencialment víctimes, que és el mecanisme pel qual la seguretat puja i baixa com a preocupació dels ciutadans. D'esportistes d'alta competició, n'hi ha ben pocs. Encara que molts nens hagin somiat ser Indurain o Ronaldinho i que molts pares, alguna vegada, hagin fantasiat a poder viure de les esplendors del fill estrella, molt poca gent té la sensació que el tema del dopatge professional pugui afectar la seva vida. Una altra cosa és si la taca s'estén i les competicions esportives, com ja passa amb el ciclisme, s'acaben decidint als laboratoris.

Però, allò que sobta és la sensació de sorpresa que els mitjans estenen i que, de vegades, per la seva reacció, la ciutadania sembla compartir. El fet de viure en una de les societats més benestants del planeta no ens dóna dret a la ignorància sobre la realitat que ens envolta i a reaccionar davant les males notícies com si vinguéssim de l'hort. Si realment ens sorprèn que aquestes coses passin és que estem instal·lats en un món purament virtual. Evidentment, l'estat té l'obligació de garantir la seguretat dels ciutadans i la protecció dels seus béns. Des de Hobbes s'entén que aquest és el motiu principal pel qual els humans van acceptar l'autoritat de l'estat i la renúncia o control de les seves pulsions agressives i violentes. Per tant, els afectats –i qui se sent amenaçat– fan molt bé d'assenyalar amb el dit els qui governen i de demanar-los que compleixin les seves obligacions.

Fet això, el que no podem perdre és el món de vista. I al món, què veiem? Molt senzill: un sistema muntat sobre el principi que qui guanya, arrasa, que té com a resultat que menys d'un 20 per cent de la població del món ho té gairebé tot a l'abast, mentre que el 80 per cent restant no té quasi res. I que aquest 80 per cent només pot entrar a participar dels beneficis del primer món si té un contracte de treball per fer les feines que els habitants d'aquests països privilegiats prefereixen estalviar-se. És a dir, estem submergits en un model que recorda molt el de l'*apartheid*. En un moment en què el món se'ns ha accelerat i se'ns ha fet més petit (tots vivim més a prop, malgrat les enormes barreres que els rics no parem de construir per protegir-nos), les dues principals nafres d'aquest món –les enormes desigualtats i la realimentació permanent de la violència– ens arriben a la porta de casa. Per exemple, professionals de la violència fugits de guerres i conflictes recents, formats en un menyspreu absolut per la vida, s'organitzen per endur-se tot el que poden. I no sabem avenir-nos-en. Doncs és el que passa, cada cop més, arreu del món i el que fa que tanta gent, als Estats Units, a Llatinoamèrica o a determinats llocs de l'Àfrica, visqui en condicions tancats i barrats. O sigui, demanar que les autoritats ajudin, sempre, però preguntar-nos on som i cap a on anem,

també. I, ja que reflexionem, potser valdria la pena recordar que Europa no ha estat mai tan segura com en aquells anys posteriors a la Segona Guerra Mundial, trenta gloriosos anys que el menyspreat estat del benestar va donar al màxim de cohesió social, en països com Alemanya, Holanda, França o Anglaterra, on a les 6 h del matí no era el policia, ni el lladre, qui s'acostava a la porta, sinó el lleter que deixava el litre al qual tenien dret totes les famílies.

I és precisament la lògica que l'única cosa important és guanyar i que el reconeixement només és per al qui queda primer allò que ens porta cap a l'altra qüestió: el dopatge esportiu. Com ens pot sorprendre que l'esport estigui corromput de dalt a baix, si sota la coartada dels valors de la salut física i de l'amistat entre els pobles es lliura una batalla de milers de milions d'euros? Com ens pot estranyar que els esportistes cerquin –amb la inducció i la col·laboració dels seus preparadors– totes les maneres possibles de millorar el seu rendiment, si de la victòria a la derrota pot haver-hi milions d'euros i d'honors? Com ens sorprèn que hi hagi tant de joc brut si la premsa esportiva presenta les victòries com una humiliació de qui perd i convoca periòdicament la gran batalla contra els rivals eterns? L'esport no és res més que un mirall de la societat en què està inserit. I en un moment en què els valors dominants són l'or i la insolència, l'esport els ha fet plenament seus. Els dirigents per remenar millor les cires han pretès funcionar d'acord amb una legislació pròpia, al marge de les lleis civils. Afortunadament, aquest privilegi se'ls està retallant dia a dia. Tard o d'hora, tot això acabarà en els tribunals de justícia. Però a mi em resulta bastant ofensiu aquest discurs que adorna i acompanya l'esport i que el presenta com a exemple de virtuts i com a vehicle de comunicació i aproximació entre els pobles. Serà com una manifestació de la lluita a mort pel reconeixement. El discurs benpensant sobre l'esport em sembla una simple coartada perquè el negoci i la corrupció continuïn funcionant. No hi ha més que dos camins: o val tot –que és el que ha estat passant durant molt de temps– i acabem amb qualsevol hipocresia (i que cadascú es dopi tant com vulgui, que ja són grans) o s'entra a fons, com han fet altres països abans que Espanya. El pitjor és aquesta barreja de tramposos organitzats i discurs angelical.

Moltes vegades m'he preguntat quina explicació hi havia perquè l'esport espanyol, de cop, es convertís en una potència mundial. Els francesos, amb el ciclisme, per exemple, ho tenien clar: Espanya no aplicava el rigor necessari en el control del dopatge. I ara sembla que els haurem de donar la raó. Itàlia que ja va castigar fa molts anys al Milà amb un descens, sembla que castigarà ara a la Juve per haver organitzat un sistema realment increïble de control i manipulació de la competició. La proliferació del sistema d'apostes fan cada cop més vulnerable l'esport. Totes aquestes coses ja estan aquí. Quan esclati un altre escàndol, l'única cosa que no podem fer és posar-hi cara de sorpresos. Al cap i la fi l'esport, com tot, està fet a imatge i semblança de la societat que l'alimenta.